

Általános kérdések

106/2017

Miként kötődnek a nemzetközi nagymintás képességmérések a nemzeti szereplőkhöz: a hálózatok mozgósítása a politika, a média és a nagyközönség ismeretei révén

Mary Hamilton: How International Large-Scale Skills Assessment Engage with National Actors: Mobilising Networks Through Policy, Media and Public Knowledge *Critical Studies in Education*, 2017. sz. 280–294. p.

DOI: [10.1080/17508487.2017.1330761](https://doi.org/10.1080/17508487.2017.1330761)

Az egyes országokat más-más megfontolások készítethetik részvételre a nemzetközi nagymintás képességmérésekben. A bekapcsolódásra vonatkozó döntést követően a lebonyolítás a részt vevő országok feladata, amelyek jobbra vállalják mind az ezzel járó költségeket, mind a szembesülést a számukra nem feltétlenül kedvező eredményekkel. A részvételre motiváló tényezők között előfordul a szándék a hasonló felmérések megismerésére, továbbá a lehetőség megragadása, hogy anyagi támogatást is kapjanak ehhez (mint például Mongólia vagy Laosz esetében). Mások az oktatási rendszerük kitűnő minősítését megelőlegezve, a „dicsőség” vágyától hajtva mondanak igent a részvételre. Ugyanakkor adódhat úgy is, hogy csak a nemzetközi mezőnyhöz való tartozás törekvése készítet a részvételre – igaz, a szándékot követően akár fel is függeszthetik a felmérést (miként Franciaország tette a Nemzetközi Felnőtt Szövegműveltségi Értékeléskor (IALS)).

A szerző a nagymintás nemzetközi képességvizsgálatok országonkénti jellemzőbb befogadási mintáit veszi górcső alá, támaszkodva a megjelenő szövegeket és az adott szituációkat együttesen kezelő kritikus diskurzus-elemzésre (Critical Discourse Analysis, CDA), valamint a szereplő-hálózat elméletre (Actor-network Theory, ANT). Középpontjában a PIAAC-felmérés 2016. évi második hulláma áll: a korábbi képességmérésekkel szemben ez a felnőttek kompetenciáit az egész életen át tartó tanulásra összpontosítva követi nyomon. Előzményei, a PISA és a TIMSS vizsgálataitól eltérően így nemcsak az azok során kutatott iskolai feltételekből indul ki, hanem az oktatáson túl a foglalkoztatottság és az állampolgári lét egymást keresztező szféráit veszi vallatóra. Márpedig az élethosszig zajló tanulás egyes elemeiben és összes-

ségében is sokkal kevésbé definiált fogalmakon alapul, mint a tanulók előmenetele. Következésképpen a nemzetközi projekt fogadtatása jóval egyenetlenebb.¹

Az olvasó előtt feltárul, milyen alapossággal, a kommunikációs technika minden fokozatára ügyelve jár el a PIAAC-felmérést összehangoló Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), amikor a nagyközönség elé tárja az eredményeket. A szervezet prezentációi nem csupán a média munkatársai számára készülnek, hanem a szakmabeli érdeklődőknek is, ami meghatározó az eredmények későbbi diskurzusba történő bevonása szempontjából.

1. ábra: Pillanatkép az OECD videójából a PIAAC felmérés második részének országok szerinti eredményeivel

A felnőttek képességeit felmérő vizsgálatok egy sor feltevésen nyugszanak, ezek meghatározóak az eredmények kommunikálása szempontjából. A PIAAC technikai szakértők által vázolt jövőképen alapul, ahol az információfeldolgozás egyéni teljesítményeit kognitív pszichometriai elméletből kiindulva mérik. Ezzel kiszakítják a képességeket a valós helyzetekből, az összehasonlítás minden képesség esetében egyetlen dimenzió mentén történik. Másodszor, a képességeket gazdaságilag és a munkához kapcsolódóan ítélik meg, ezért a társadalmi élet egyéb vonatkozásai háttérbe szorulnak. Harmadsorban, a nagyközönséget olyan globális világgéppel szembesítik, ahol az egybevetés egységei a nemzetállamok – habár létezik egy sor egyéb kiindulópont is (közös nyelvet beszélők, vallási csoportosulások,

¹ A szerző megemlíti a tanulók teljesítménymérését firtató PISA magyarországi fogadtatását feldolgozó tanulmányt:

https://www.researchgate.net/profile/Eszter_Berenyi/publication/238727310_Grappling_with_PISA_Reception_and_translation_in_the_Hungarian_policy_discourse/links/53d628120cf228d363-ea3dda.pdf.

szegények és gazdagok). Következésképp az OECD egyfajta „párhuzamos valóságot” tár az érdeklődők elé.

A nehézségek áthidalására a szlovén felnőttképzés intézménye például az eredmények közzététele előtt felkészítő tanfolyamokat kínált fel, s hasonló képzésekkel állt elő az OECD is. A továbbiakban a szerző kitér az eredmények írásos, számokkal és képi úton történő közléseinek kérdéseire, megállapítva, hogy a sajtó munkatársai csekély kritikával illették a felmérések nyomán előállt adatokat, s hogy a médiából az eredmények értelmezésére meghívott szakértők általában igen szűk körből kerültek ki. (A PISA esetében sehol sem adtak

teret a szülők véleményének, az Egyesült Államokban a szabványtesztek ellen tiltakozó szülők hangját elnyomja az állami intézmények médiatúlsúlya.) Következésképpen nem helytálló az elképzelés, miszerint a nagymintás képességmérések önmagukban mozgósítóan hatnának a nemzeti politika alakítására: a statisztikai eredményeket érdemes lefordítani a nagyközönség számára érthető megjelenésekre.

TÁRGYSZAVAK: kommunikáció, felmérések fogadtatása, PIAAC

HOLKA LÁSZLÓ

E számunk szerzői

BÁNDI MELISSA,

a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár tájékoztató könyvtárosa

HAJNAL BÉLA,

a Debreceni Egyetem főiskolai tanára

HOLKA LÁSZLÓ,

a Központi Statisztikai Hivatal ny. vezető főtanácsosa

HORVÁTH BALÁZS,

a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár kulturális menedzsere

KÁLMÁN RITA,

a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár főosztályvezetője

NÁDUDVARI ZOLTÁN,

a Központi Statisztikai Hivatal ny. főtanácsosa

PÁRI ANDRÁS,

az Emberi Erőforrások Minisztériuma osztályvezetője

RÓZSA GÁBOR,

a Központi Statisztikai Hivatal ny. főosztályvezető-helyettese

Nemzetközi Statisztikai Figyelő

ISSN 2416-0814

Megjelenik évente négyszer
III. évfolyam 4. szám

Főszerkesztő

Rózsa Dávid

Társfőszerkesztő

Fülöp Ágnes

Főszerkesztő-helyettes

Pásztor Angelika

Rovatszerkesztők

Holka László (Társadalom)
Nádudvari Zoltán (Gazdaság)
Rózsa Gábor (Demográfia)

Lapterv

Domonkos László

Tördelőszerkesztő

Csaba Tímea

Kiadó

Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár
Budapest II., Keleti Károly u. 5.

Felelős kiadó

Rózsa Dávid

A szerkesztőség elérhetősége

Telefon: +36 (1) 345-6041
E-mail: angelika.pasztor@ksh.hu

Honlap

http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=kiadvany_nsf